www.svoboda-news.com

Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President of the United States Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 76. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПЯТНИЦЯ, 1-го ЦВІТНЯ, 1921. — VOL. XXIX. No. 76. JERSEY CITY, N. J., FRIDAY, APRIL 1, 1921. — THREE CENTS

Законопроєкт для контролі над пересилковими компаніями.

ВИЯВИЛИСЬ МІЛІОНОВІ НАДУЖИТТЯ В ПЕРЕСИЛЦІ ГРОШИЙ ЗАГРАНИЦЮ. — АГЕНТИ ХОТІЛИ ПОБОРЮВАТИ ЗАКОНОПРОЄКТ ПОГРОЗАМИ І ПІДКУПСТВОМ.

ОЛБЕНІ, Н. Й., 30. марта. — Сьогодня в сенаті стейту Ню Йорк була велика буря ізза оскаржень, які піднесено, що появились погрози смерти, та що пущено в рух фонд в сумі $200.000 для перекупства сенаторів, щоби повалити новий законопроєкт, який є тепер перед сенатом, а в якому говориться про ВІДДАЧУ КОРАБЕЛЬНИХ ТА ЕКСПРЕСОВИХ КОМПАНІЙ ПІД НАГЛЯД СТЕЙТОВОГО БАНКОВОГО ДЕПАРТАМЕНТУ.

При вношенню того била в стейтовому сенаті підношено, що АГЕНТИ Й СУБАГЕНТИ СИХ КОМПАНІЙ РАБУЮТЬ ЧУЖИНЕЦЬКИХ (ФОРЕНЕРСЬКИХ) КОСТОМЕРІВ ЧЕРЕЗ МАНТІЇСТВО У ВИМІНІ ДОЛЯРІВ НА ЧУЖІ ГРОШІ.

В СЕНАТІ ЗАПЕВНЯЛИ, ЩО ТІ АГЕНТИ І СУБАГЕНТИ КОРАБЕЛЬНИХ ТА ЕКСПРЕСОВИХ КОМПАНІЙ ПРИ ПЕРЕСИЛЦІ ГРОШИЙ ЗА МОРА ОБМАНУЛИ ЛЮДИЙ НА МІЛІОНИ ДОЛЯРІВ.

Сенатор Сальваторе А. Котіллю, демократ з Ню Йорку, автор законопроєкта, заявив, що йому грожено смертю, коли не здержиться з виявою надужить при пересилці гроший з Америки заграницю.

З іншої сторони знова йому обіцювали $50.000, як здержиться від сповнення свого горожанського обовязку.

Субагенти корабельних компаній зібрали $200.000 для поборювання била.

Всі ті нечисті заходи лише причиняються до вияснення нездорових відносин в пересилці гроший з Америки заграницю.

ВІВІЯНІ НА АВДІЄНЦІЇ У ПРЕЗИДЕНТА ГАРДИНГА.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 30. марта. — Президент Гардинг приняв надзвичайного посла Франції до Злучених Держав, Рене Вівіяні, на спеціяльній авдієнції, на якому він зложив президентови привіт і поклін від Франції.

Він відбув також довшу конференцію з державним секретарем Гюзом.

З приводу його приїзду до Америки тутешні політичні круги дуже заістересувались його місією.

У Вашинґтоні запевняють, що він має представити американському правительству, що Франція згодиться на всякі уступки в справі конституції Ліґи Народів, аби тільки Америка до неї приступила. Франція дуже богато числить бодай на моральну поміч зі сторони Америки.

СПРАВА ДЕБСА І ДРУГИХ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ В КОМІСІЇ СЕНАТУ У ВАШИНҐТОНІ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 30. марта. — Міністер судівництва Дагерті заявив, що члени судейської комісії в сенаті Конґресу, сенатори Стерлінґ, Кінґ і інші приготовили вже бил, який має бути внесений в сенаті для полагодження питання вязнів, засуджених на підставі воєнних законних приписів. Ся комісія зверталась до міністра Дагерті, щоби він конферував з вязнями, аби дати їм змогу представити свої погляди у справі вирішення їх вязниці.

Міністер Дагерті додав, що вісти, які розширено, буцімто він прирік Евгенови В. Дебсови свободу, якщо він кине большевицьку пропаґанду, є неправдиві. Він заявив, що справу Дебса точно і докладно розглядано, та що опінію про неї міністерство судівництва передасть також президентови Гардингови. Тимчасом, сказав він, сеї справи далі не буде дискутувати.

МІНІСТЕР ПОЧТ ХОЧЕ УЛІПШИТИ ПОЧТОВУ ОБСЛУГУ ПО ВЕЛИКИХ МІСТАХ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 30. марта. — Міністер почти Вил. Г. Гейс робить заходи, щоби поробити услішнення в почтовій службі в Ню Йорку й інших більших містах східних і східно-середніх стейтів. З сіх цілі він скликав до Вашинґтону конференцію начальників почт, яка має обговорити сю справу та обдумати способи, як зарадити теперішньому натовпови праці на почтах великих міст.

ДАГЕРТІ КАЖЕ, ЩО ПРОГІБІЦІЙНИЙ ЗАКОН БУДЕ ВПОВНІ ШАНОВАНИЙ ДО ДВОХ ЛІТ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 30. марта. — Міністер судівництва Дагерті заявив сьогодня, що американський нарід поладить справу прогібіції протягом року або двох. Тоді нарід перейде до повного пошанування прогібіційного закона і не буде більше неправного виробу і продажі алькогольних напитків. Але покищо справа йде ще тяжко і прокуратори (дистрикт-еторніз) мають тепер богато прогібіційних справ до полагоди.

ОПОДАТКОВАННЯ АНТРАЦИТОВОГО УГЛЯ В ПЕНСИВЕНІ.

ГАРРИСБУРҐ, ПА., 30. марта. — В леґіслятурі стейту Пенсилвенія внесено законопроєкт за наложенням 2½% податку на вартість кождої великої тони (2,240 фунтів) антрацитового угля, яку добуто з копалень і пущено на торг.

За билом стоїть стейтова адміністрація. Запевняють, що ґовернор Сруд його підпише. Сей податок приніс би річно Пенсилвенії 12 міліонів долярів.

НОВИЙ ПЕРЕВОЗОВИЙ ЗАКОН В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК.

ОЛБЕНІ, Н. Й., 30. марта. Ґовернор Миллер підписав бил в справі назначення урядової комісії для реґулювання перевозової служби в стейті Ню Йорк.

Та комісія, що буде іменована на підставі нового стейтового закона, матиме право означувати ціни на поїздових компаніях.

Компанія Інтербоpо, що має підземну зелізницю в Ню Йорку, сподівається, що нова стейтова комісія позволить їй підвисшити ціну їзди з 5 центів на 8 центів.

СТЕЙТОВИЙ СОЙМ ВИКЛЮЧИВ ПОСЛА.

ОЛБЕНІ, Н. Й., 30. марта. — Стейтовий сойм (есемблі) ухвалив нині виключити споміж своїх членів соціяліста Генрі Єґера, з причини, що він мешкав в стейті Ню Джерзи в часі виборів.

ТРОСТІСИ „КУПЕР ЮНІОН" НЕ ХОТЯТЬ ДАТИ ГАЛІ НА СОЦІЯЛІСТИЧНЕ ВІЧЕ.

Нюйорські соціялісти приготовляли великий мітинг, на якому хотіли приняти резолюцію за увільненням з вязниці Евгена В. Дебса. В тій цілі хотіли наняти велику галю дому фондації „Купер Юніон" при 8-ій улиці в Ню Йорку.

Одначе тростіси фондації відмовились дати галі дому, який дав Петро Купер в 1857 році для образовання простого народу. Вони кажуть, що не противляться вічу за освободженням Дебса, але не хотять дати галі тому, що серед скликучих віче є особи, які в часі війни були нельояльні для Америки.

МОРОЗ СПРИЧИНИВ ВЕЛИКУ СТРАТУ ОВОЧЕВОМУ ПРОМИСЛОВИ.

З Комберленд, в стейті Мериленд, доносять, що наслідком морозу, який був прийшов з вітрами минулого понеділка в ночі, овочева область Комберленд, Потомек-Шенандо понесе втрату на суму 10 до 15 міліонів долярів.

ЖИДИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ КОНФІСКАТИ ЇХ САКРАМЕНТАЛЬНОГО ВИНА.

Недавно сконфісковано в Ню Йорку жидівського сакраментального вина 12,000 ґальонів, а аґенти жидівських винарських компаній кажуть, що вони мають сотки, тисяч того вина на складі.

Вони кажуть, що продаж жидівського сакраментального вина не є проти закона, бо кождому Жидови вільно щороку купити собі десять ґальонів вина. Се вино не купують вони від фабрикантів, але дістають від рабінів, котрі в них купують. Рабінам вони не платять, але тільки дають свої дати для нього.

Жиди піднесли ріжкий протест проти конфіскат їх сакраментального вина, якого тепер їм потрібно на Пасху.

Ізза того тепер приїхав до Ню Йорку комішенер прогібіції з Вашинґтону, Джан Ф. Кремер, котрий має справу обговорити з нюйоркськими прогібіційними аґентами.

ЗЕМЛЕТРУС В СИРАКЮЗ.

Із Сиракюз, Н. Й., доносять, що в середу, дня 30. марта с. р. чули там о 7-ій годині вечером дегеньке землетрясенє. В богато домах стряслося начинне і порушились образи.

Місто Сиракюз лежить, як кажуть геольоги, на краю „хиби", яка сягає від східної части стейту Ню Йорк на північ до долини ріки Ст. Лоренс.

ЗНАЙШЛИ ВИНО У РАБІНА.

В Бофало, Н. Й., найдено 40 ґальонів вина у рабіна Авраама Франкліна при Вилієм стр.

Коли рабін виїхав був з міста, прийшов до його хати федеральний „сухий" аґент Вилієм Кон купити вина. Жінка рабіна продала йому фляшку сакраментального жидівського вина за $1.00. Як би вона була жадала дозволу на купно вина від ортодоксального рабіна, він був би нічого не говорив, бо така продаж була би законна, але що вона продала вино без дозволу, він її арештував і забрав з пивниці 40 ґальонів вина, яке мало 6% алькоголю. Показалось, що рабін Франклін у вільних хвилях від своїх занять займався винарським бизнесом. Рабінову по переслуханню випущено на волю, рабіна не арештовано.

СЛАВНИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРИРОДОЗНАВЕЦЬ ПОМЕР.

В поїзді в зелізниці Ню Йорк Централ, в дорозі у стейті Огайо, помер перед кількома днями славний американський природознавець Джан Борос, у 83 році життя.

ПЛЯНТАТОР УБИВ 11 НІҐРІВ.

В місцевости Мейкон, в стейті Джорджія, викрито убитте 11 осіб, Ніґрів, якого допустився плянтатор бавовни Джан С. Вилієис разом з Ніґром Клайдом Меннинґом.

Стейтові і федеральні власти зачали строгі доходження.

РАДИТЬ ЇСТИ ЦИБУЛЮ.

Міністерство хліборобства у Вашинґтоні видало поклик до Американців, щоби їли більше цибулі. Як тепер не стануть їсти більше цибулі, то останеться велика надвишка торічної цибулі, яку треба буде викинути. Таксамо була-б велика надвишка у весняному зборі цибулі, як би споживане її не побільшилось.

АМЕРИКАНСЬКІ ЖИДИ НА РАТУНОК УКРАЇНСЬКИМ ЖИДАМ.

Дня 29. марта скінчилася в місті Болтімор конференція американської організації Жидів, походячих з України, так званої Федерації Українських Жидів. На тій конференції постановлено межи иншими вислати на Україну комітет, котрий має розслідити положенне Жидів на Україні; постаратися о „тет дей" по всій Америці на збиранне фондів для запомоги українським Жидам; внести до американського уряду петицию (просьбу), щоби уряд поміг ратувати Жидів на Україні та утікачам з України, щоби американський уряд поміг в поборюванню анти-семітської (проти-жидівської) аґітації, що тут шириться по Злучених Державах; та щоби оснувати фонд з міліон долярів на запомогу українським Жидам. В імени ріжних організацій та одиниць на тій конференції зделяровано коло 650,000 долярів.

РОЗЛАМ В БРИТИЙСЬКІЙ РОБІТНИЧІЙ ПАРТІЇ ЧЕРЕЗ МОСКОВСЬКУ ПОЛІТИКУ.

Відкинення пропозиції московських большевиків приступити до московського інтернаціоналу спричинило розлам в рядах британської незалежної робітничої партії. В наслідок відкинення сеї пропозиції ліве, большевицьке крило сеї партії, хоч воно усе підчеркало вагу партійної карности партії, не зважає на партійну карність і виступило з партії. Уступаюче крило постановило прилучитися до анґлійської комуністичної партії. За прилученнєм голосувало 88 сесіоністів, проти 4. Секретар независимої робітничої партії заявив, що число всіх членів, що відступлять від партії, не буде виносити богато більше від 1000. Пилип Сновден, касієр партії (котрий свого часу був делеґатом анґлійських робітників до пізнання умов в совєтській Росії) заявив, що партія повинна тішитися тим, що комуністи відступили від партії, бо в то іспосіб партія позбулася елементів, котрі партії не приносили жадної користи, лише перешкаджали в роботі коло орґанізовання робітників.

АНАРХІСТИЧНА ЗМОВА В ІТАЛІЇ

Як каже поліція міста Фльоренції, вона відкрила змову анархістів, котрої ціллю було кинути кілька бом підчас похоронів інжиніра Льонгі, котрий погиб підчас робітничих розрухів в місті Сан Джіованні. Один анархіст заарештований мав зізнати, що він є членом комуністичної орґанізації, котрої програмою є терирозувати нарід. Він признався, що він кинув бомбу, та де находиться льокаль сходин його орґанізації. Поліція пішла до того дому, і найшла двері забарикадовані. Як поліція виломила двері, вона учула вистріли властитель дому покінчив зі собою.

Поліція арештувала в італійськім місті Ґенуї одного анархіста, при котрім найшли велику бомбу. Арештовано його в одним великім ресторані. Його арештованнє викликало страшний переполох серед гостий. Поліція відкрила також бомби по других місцях і арештувала богато підозрілих людий.

„ПРИЯТЕЛІ" ВЖЕ ЗАВЕЛИ ПОЧТОВУ СЛУЖБУ МЕЖИ СОБОЮ.

Як доносять з Варшави, межи Польщею та совєтською Росією уже заведено почтову службу. Рівночасно приходять вістки, що польські жовніри почали тепер допускати ріжних нових звірст проти не-польського населення, як проти Литовців, Білоросів, Українців і Жидів.

ЗОВСІМ ЯК В ПОЛЬЩІ.

Доносять до галицьких газет, що большевики переводять в околиці Проскурова поспішну мобілізацію усеї молодежи понад 16 літ життя. Заборних в рекрути виводять чим скорше на схід. Молодіж утікає і укривається. Жовніри всі зле відживлені та обдерті. В околиці Проскурова стоять два полки большевицької кінниці.

ПИШІТЬ ПО НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК НА АДРЕСУ:
"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Новий вибух заворушень в Німеччині.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ ОСІБ ПОГИБЛО ПІДЧАС ПОВСТАННЯ.

БЕРЛІН, 30. марта. — Комуністичне повстанне, котре не мовби притихло учора, знов розгорілося. Підчас боротьби межи військами а комуністами мало погибнути до 100 осіб. На однім поли бою коло міста Вайсенфельс в Саксонії комуністи лишили коло 50 убитих.

БЕРЛІНСЬКІ РОБІТНИКИ ПРОТИ ЗАГАЛЬНОГО СТРАЙКУ.

Німецьке правительство думає, що небезпека вибуху комуністичного повстання в Берліні уже минула. Се видно по тім, що воно зарядило усуненне огорож колючого дроту, котрими були оточені всі важніші публичні будівлі в столиці.

Комуністам не вдалося наклонити берлінських робітників до загального страйку. Коли заряджено голосованнє над страйком в Генеральній Електричній Компанії, то за страйком заявилося на 10.000 робітників всего 1.500. Коли меншість пробувала силою примусити більшість до страйку, більшість викинула меншість з фабрики.

МІСТО ЛИПСК ОСЕРЕДКОМ КОМУНІСТИЧНОГО РУХУ.

Як показують послідні вісти, міста Липск та Галле являються тепер осередками комуністичного повстання. Рух межи сими містами завішений. Комуністи, побиті коло міста Мансфільд, зібралися знов коло місточка Ґробіґ, де вони мали заняти сильну позицію. Вони мають бути добре узброєні, мають мати машинові кріси. Коли поліція безпечеться пробувала вибити їх з сеї позиції, вона втратила 12 убитих.

ЗАВОРУШЕННЯ ДОХОДЯТЬ ДО САМОЇ ЗАХІДНОЇ ҐРАНИЦІ НІМЕЧЧИНИ.

Однак найбільше жертв в бою впало на самій західній ґраниці краю. З міста Ґевельсберґ у Фестфалії доносять про кроваву битву, в котрій мало погибнути 50 осіб в стичках з поліцією, котра остаточно здобула місто.

КОБЛЕНЦ, 30. марта. — Комуністичне повстанне вибухло в Мерс та Крефельд на бельґійській ґраниці.

КЕЛЬН, 30. марта. — Комуністи пробували викликати ґенеральний страйк в місті Солінґен, котре заняли анґлійські війска. Банди нападали на банки, склепи та публичні будівлі.

РОСІЙСЬКІ МОРЯКИ ЩЕ НЕ УСПОКОЄНІ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 30. марта. — В околиці Кронштаду чути страшну канонаду. Приписують її нападови моряків на Петроград.

СТОКГОЛЬМ, 30. марта. — З Гельсінґфорсу доносять про анти-большевицьке повстанне російських моряків на Білому Морю. Бунт мав початися на кружляку Чезмі. Доносять також, що большевики мусіли покидати місто Архангельск.

ҐРІЗЬБА ВУГОЛЬНОГО СТРАЙКУ В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН, 30. марта. — Всі спроби залагодити мирно непорозуміннє межи властителями анґлійських копалень та вуглевими робітниками не довели до цілі. Завтра виходить термін умови межи обома сторонами, і ґенеральна Федерація кожній вуглевих робітників повідомляє свої юнії, що з вибиттєм десятої години в ночи всі робітники у вуглевих майнах мають покинути роботу.

Так як такий наказ дістали навіть паммиєни та машиністи, що стоять коло копальняних помп, то страйк означає затопленнє всіх копальняних шибів водою.

НІМЕЧЧИНА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПРОДАЖИ ЇЙ ВУГЛЯ.

БЕРЛІН, 30. марта. — Німецьке правительство вислало до алянтської репараційної комісії протест проти продажі алянтами зложеного нею вугля. В ноті говориться, що Бельґія предложила купцям в Голяндії німецьке вугле по такій ціні, що Німеччина так дешево продавати не могла.

ЛІҐА НАРОДІВ МАЄ РОЗГЛЯДАТИ ПОЛОЖЕННЄ АВСТРІЇ.

ПАРИЖ, 30. марта. — Фінансова Комісія Ліґи Народів через три дні розглядає Фінансове положенне Австрії, шукаючи за способом, яким можнаби її помогти. Межи ріжними плянами, які предложено комісії, найбільше уваги звернув плян, щоби звернутися до всіх алянтських держав з просьбою, щоби вони здержалися через кілька літ з домаганнєм відшкодовання від Австрії.

ТУРЕЦЬКО-ҐРЕЦЬКА ВІЙНА.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 30. марта. — Турецькі донесення з Малої Азії подають про свіжі успіхи турецьких армій у війні проти Греції. Турки кажуть, що Мустафа Кемаль Паша, провідник турецьких націоналістів, здобув місто Еєкі-Шер.

НАПАД НА ВЕЛИКИЙ ТУНЕЛЬ В АЛЬПАХ.

ЛОНДОН, 30. марта. — Зелізнича стація на італійськім кінці Симпльонського тунелю займилася, а тунель по части завалився. Італійські та швайцарські митові уряди знищені. Припускають, що причиною катастрофи була підложена бомба. В звязи з тим вибухом арештовано кілька осіб.

(Симпльонський тунель побудовано під Симпльонським Провалом, що лежить в долині Вале, в Швайцарії, та висоті 6,594 стіп понад море. Тунель лучить Швайцарію з Італією. Він має довжини 12 і пів милі. Будували його від 1893 до 1905 року).

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUND ED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. ПЕРЕДПЛАТА.
Three cents the copy. Поодиноке число три центи.

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates. В Джерзи Ситі і заграницею.

One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$10.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 19 центів

Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Поляки шукають бодай в кацапів приятелів.

Поляки в Галичині є в прикрому положенню. Ніхто з Українців з ними не тримає; ніхто з Українців не хоче з ними мати нічого спільного; всі Українці вмивають руки від усього, що польське.

Ляхи найшли собі лиш кількох наймитів, як Яцків, Демянчук і Твердохліб. Але се їм мало. З тим нема чим виказатись перед світом.

Отже вони зачали шукати за союзниками там, де давнійше все так легко знаходили приятелів і союзників. Удались до москвофілів. Аби собі їх приєднати, зачали їм робити ріжні обіцянки, навіть етимольоґію прирікали їм. Тепер Ляхи зсунули від Народнього Дому у Львові, який довгі часи був в руках кацапів, хотяй був правною власностю українського загалу, українську управу, яка, відібравши Народній Дім правним способом, мала його під своїм зарядом 2 роки, а передали свому „уржендовому" „комісареви" Лісковацькому, який є москвофілом.

Оскільки через те вже кацапи зблизились до Польщі і її неволі, не знаємо, але кацапська ґазета „Прикарпатская Русь", яка виходить у Львові, зовсім ще сею польською ласкою для „старорусинів" не одушевляється. Вона пише, що в справі оборони Східної Галичини перед Польщею москвофіли будуть іти разом з Українцями.

Виглядало би, що й наші кацапи вже дечого навчились, але, щоби й Поляки чого навчились, на се нема жадної надії.

Ціль приїзду Вівіяні.

До Злучених Держав приїхав кілька днів тому назад Вівіяні, бувший премієр французьких міністрів та визначний провідник французьких лібералів.

Річ природна, що такий чоловік не дурно їде до Злучених Держав. Правда, він каже, що він приїздить лише зложити президентови Гадінґовзи заяву пошани і поздоровлення від Франції, але в такі заяви можна сумніватися як в літний відпочинок піяніста Падеревського.

Се можна сказати з тим більшою певностю, бо Вівіяні приїзджає до Америки уже другий раз. Перший раз він приїхав в посольстві до тодішного президента Вилсона, щоби переконати його, що аліянти програють війну, як Злучені Держави не дадуть чим скорше кромі грошевої, також військову поміч. Успіх Вівіяні в попередній місії певно був причиною, чому якраз його вибрано на післанника Франції в теперішню хвилю.

Теперішня місія Вівіяні не менче важна. Ціллю його приїзду являється певно переконати нового президента Злучених Держав, що аліянти втрачуть всі користи з виграної війни, як що Злучені Держави не підуть в межинародній політиці за Францією. Що се за політика, ми всі добре знаємо. Вона наміряєсь перевсім знищити Німеччину політично і економічно так, щоби на будуче не могла повторитися не лише шаслива для Німеччини війна зперед 50 літ, але й „щасливa" для Франції послідна війна.

О скілько-ж така політика може відбитися на Україні?

На перший рогляд она звязи межи двома справами нема. Однак така звязь є, і то дуже тісна.

По перше, несправедливість, зроблена Німеччині, мусить відбитися не лише в Німеччині, але й по других частях світа. Подоптання одного народа звичайно тісно звязано й іде в парі з доптанием другого.

По друге, всяке доптание великих мас народа викликує реакцію, бунт подоптаних. Війна, що іде слідом за такими бунтами, ніколи не обмежується до одного місця, але розноситься степовим пожаром довкруги, а деколи сягає закутин світа.

Далі, Франція думає нищити Німеччину в той спосіб, що вона хоче обставити її з усіх боків могучими ворогами. З першу думала побудувати могучу Росію, а коли всяка надія на відбудоване великої Росії пропала, взялася будувати велику Польщу. Взялася Франція будувати велику Польщу передовсім коштом народів, що колись належали до російської імперії, коштом Українців, Литовців, Білоросів.

Щоби просити помочи для сеї французької політики, що попирає польський імперіялізм, приїзджає до Злучених Держав Вівіяні. Станувши по стороні Франції в сему случаю, Америка сталаби співвинним захланної, рабівничої польської політики, котра так довго буде жерелом воєн та революцій, аж поки вона не буде зметена з лиця землі.

При послідних президіяльних виборах народ Злучених Держав недвозначно заявився проти всякого вмішування в европейські сварки. Через те можна мати надію, що місія Вівіяні сим разом не віднесе бажаного успіху. А його невдачі не буде потребувала жалувати навіть Франція: як Злучені Держави скажуть Франції, що вони хочуть бути лише мирним посередником, але не хочуть брати участи в небезпечній рабунковій політиці, то се може доведе Францію до отямлення, що добра ані Франції ані всего світа не можна оперти на нищенню і визиску одних народів другими, а на мирнім пожитку усіх народів.

ЩО ДУМАЄ ПЕТЛЮРА?

Кореспондент „львівського „Українського Вістника" мав розмову з Головним Отаманом Петлюрою. В сій розмові висловив Петлюра свій погляд на три справи: 1) що станеться на Україні з весною; 2) яке його відношення до „Військової Ради" і „Ради Republики", які уворилися в Тарнові; 3) яке його відношення до „Всеукраїнської Національної Ради" в Відні і до тих українських груп, які стоять в опозиції супроти Головного Отамана.

Петлюра є переконаний, що мир з Совєтською Росією й Радянською Україною і Польщею не буде заключений, а хоч би й був заключений, то большевики зірвуть його і тому з весною почнеться знов війна.

„Як би ми випередили большевиків, — сказав Пітлюра — ми виграли би. До сього поможуть нам повстанці. До мене приходять щодня люди з України і просять починати наступ. Коли большевики нас випередять, ми мусимо знов відступити. Але тут знов візьме верх польський патріотизм. Я вірю в друге „чудо над Вислою"*). В кождім разі нам прийдеться ділити долю союзної польської армії. Зрештою антанта мусить активно виступити проти большевиків. Тут ми тільки виграємо. В перевагу німецької концепції я не вірю. Проти неї я веду аґітацію на Україні. З хвилею наступу на Україну Польща остає тільки матеріяльним етапом для нас. **Союз з Польщею, мені необхідний,** бо лиш через неї я увійду в Европу. З під польських впливів я визволю ся тоді, коли в моїх руках буде Одеса. Через визволення наддніпрянщини до визволення всіх українських земель, — така моя на разі політика".

Як бачимо з сих слів Петлюри, він надіється на те, що з весною почнеться знов війна між Польщею й большевиками. Антанті буде залежати на тім, щоб большевиків побити, то вона дасть Польщі таку допомогу, щоб вона побила большевиків. Разом з Польщею підуть проти большевиків війска Петлюри і повстанці на Україні. Після спільної побіди над большевиками Петлюра сподівається укріпити Українську Народню Републику.

Такі надії Петлюри на найблизшу весну. Чи вони здійсняться, побачимо.

Що-до міжнародної політики, то Петлюра оправдує потребу союза з Польщею тим, що через Польщу він дістанеться до антанти.

На нашу думку ліпше було старатися дістатися до антанти безпосередно. Бо поперше Петлюра дуже дорого заплатив Польщі — величезними просторами українських земель. А подруге Польща говорить перед антантою: „Не треба вам мішатися в українську справу, — її я вже сама полагоджу".

„Через визволення наддніпрянщини до визволення всіх українських земель" — каже Петлюра. Невжеж він думає опісля воювати з Польщею за визволення тих українських земель, які згодився відступити Польщі?

Другою справою, про які говорив Петлюра, було його відношення до „Військової Ради" і „Ради Republики".

„Військова Рада", зложена з 10 осіб, ґенералів і міністрів, є утворена на взорець подібних організацій підчас війни в инших державах. Має вона обмірковувати пляни военної акції.

„Рада Republики", зложена з представників партійних орґанізацій, має тимчасово заступити парлямент і виконувати законодатну й контрольну працю.

Обі сі орґанізації утворилися в Тарнові за згодою уряду Головного Отамана Петлюри. Про своє відношення до них він сказав: „Час особистої творчости минув. На арену державного будівництва повинна виступити творчість колективна. Зрештою я згідний з ними щодо всіх питань та справ, які вийдуть на користь мого народу й вітчини."

„Час особистої творчости минув" — говорить Петлюра. Чому так пізно? Адже таку „Раду Republики" можна було вже давно утворити.

І ще одно питання насувається: А що, якби Петлюра в чімсь не був згідний з „Радою Республики"? Чия думка тоді переможе?

В демократичних републиках переймає в такім разі думка колективна, громадянства, висловлена комітетним орґаном, парляментом.

Як було би в сім випадку, на се посередно дають нам відповідь слова Петлюри про „ Всеукраїнську Національну Раду".

Як відомо „Всеукраїнська Національна Рада" оснувалася в Відні як громадянська орґанізація, в якій крім крайніх правих (монархісти) і крайніх лівих (соціяльні демократи, ліві соціялісти-революціонери й комуністи) представлені всі політичні напрямки. Є се в кождім разі орґанізація поважна, засідають у ній поважні діячі з усіх українських земель, а при тім своїм умірковаиим світоглядом в справах державного будівництва підходить вона до поглядів уряду Петлюри.

Одначе „Всеукраїнська Національна Рада" засідає не в Тарнові, тільки в Відні, отже не є залежна ані від уряду Петлюри ані від Польщі. При тім часть її відноситься критично до уряду Петлюри.

І ось про сю незалежну орґанізацію українського громадянства Петлюра каже:

„Се ніщо більше як оперетка або пусте ліплення паперових коників. **Я сміюся** з неї. Питаєте, що я скажу на всі сі наклепи на мене? Га, що я годен зараз зробити? За допомогою в сій справі до Поляків не звернуся, бо на се не позволяє мені моя власна амбіція. **Але будьте певні, що коли повернемо на Україну, то я всіх тих панків за їх теперішню роботу по голові не погладжу".**

Читаєш сі слова й не віриш, що їх міг сказати чоловік, який уважає себе головою української держави. Ось про що він думає, сидячи в Тарнові! **Про те, як він, вернувши на Україну, розправиться з тими, що відносилися критично до його особи й його політики.**

Замість день і ніч думати про те, щоб усіх покликати до спільної праці для будови української держави, він думає про те, як буде карати своїх політичних противників!

Зовсім в стилю якого-небудь Івана Грозного, а не голови Української Народної Republики!

Чи можливо, щоб так сказав не то президент републики, але навіть конституційний монарх в культурнім світі?

Тай взагалі той тон Головного Отамана: **Я, мені, мене, мій** нарід і т. д. і т. д. — все **я, тай я, тай я.** Невжеж справді Головний Отаман, се все, а ціла Україна, все українське громадянство, се ніщо?!

Справді прикро, що Головний Отаман так забувається, виступаючи не як тимчасовий голова Української Народної Republики, а як якийсь абсолютний монарх, для якого держава і його особа — се одно і те саме.

Та коли-б тільки з сього лихоліття вийшла державна самостійність України! Серед нормального державного життя не буде місця на такі абсолютистичні забаганки.

Відень, марта 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

*) „Чудом над Вислою називають Поляки побіду над большевиками, коли ті в літі 1920 підступали вже під Варшаву.

ДОПИСІ

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО СИРОТИНЦЯ В АМЕРИЦІ

Смок Рон, Па.

В 57. ч. „Свободи" поміщений протокол із засідання комітету Сиротинця. Тому що справа ся обходить кождого Українця, хотів би я, коли ред. „Свободи" помістить, — сказати кілька слів в сій справі.

Між іншими ухвалами, є там така:

„Ми Українці в Злучених Державах Америки повинні і мусимо подбати за наші тут сироти і оснувати для них приют під назвою: Американсько-український сиротинець.

Дальше під точкою 3:

Головною цілю А. У. Сиротинця є: Виховання українських сиріт в християнськім **гр. кат. дусі.**

Сі дві ухвали дають досить до думання, бо коли се має бути Сиротинець українського народу, то що тут має до діла релігія? Як видимо з ухвали, то всі тягарі має поносити загал членів, без огляду на релігійні переконання. Чому-ж отже тут забирає місце перше грецько-католицька релігія? Таж у нас є вже Сиротинець гр. кат. в Филаделфії, Па.!

Тепер коли всі тягарі має поносити загал членів, то цікаво, яке право будуть мати до того Сиротинця не греко-католики, а таких є много між членами, що з грецько-католицькою релігією не мали нічого до діла. Як же можна називати Сиротинець українським, коли він відразу каже, що буде виключно грецько-католицький? Чи після розумовання сих панів комітетовців, хто не є греко-католиком, той не є і Українцем? Можливо, але пощо тоді точкою 4 пишете так:

„Є обовязкомвсього **українського загалу** в Америці поносити всі тягарі будови, урядження і удержування того їх (???) Сиротинця спільними силами"?

Потрівнайте тепер сі ухвали та увидите помежи рядками написано таке: „Коли нас просили до комітету, то видно, що самі не знають нічого зробити; а коли так, то ми попи їх коштом стовмо другий гр. кат. Сиротинець".

Годі інакше думати, коли бачиться, що до української інституції релігійна секта пхає своє „я" на перше місце.

З дальшого протоколу довідуємось, що „кождий член заномогової орґанізації має зложити одноразово суму 5 дол." Я цікавий знати, хто з п. п. комітетових питався загалу членів, чи вони зложать на гр. кат. Сиротинець примусово суму 5 дол., і як їх змуситься до сего?

Впадає також в очі ще й се, що в комітеті нема нікого з рамени Укр. Роб. Союза. Чому? Ухвалювати якісь тягарі на людину, не спитавшись його, се якось дивно виглядає, бо ми в Америці, де вимушуванне від когось гроша є строго каране. О сім-ті панове повинні знати.

Що Сиротинець потрібний, се кождий знає, але Сиротинець народний, без найменьшої закраски релігійної. Най собі вірить, як хоче, щоб тільки був чесним громадянином. Віру лишіть совісти людий, а до народного Сиротинця віри не пхайте, тим більше, що гр. кат. Сиротинець вже є.

На конвенції У. Н. Союза, о скільки собі пригадую, була бесіда о сирітськім домі, але щоби сею справою мав займатись котрийбудь головний урядник на спілку з попами, сего я не чув. Цікаво, чому п. Ядловський не увійшов в спілку з подібною, хоч меньшою орґанізацією Зі Скрентону? Чи між українським народом вже не найдеться людий, котрі якусь народню роботу зробили-б самі, без попів? Таж ми вже мали аж занадто доказів, як попи (не всі) рядили та ґаздували народним добром! Чи може хочете, щоб і Сиротинець пійшов тоюсамою дорогою? Як так, то „сирітський дім" може спокійно дивитись там, де „спочивають" всі українські інституції, проваджені „на спілку" з попами. Буду дуже вдячний, коли хто сю справу ліпше розяснить.

Н. Джмелик,
чл. від. 135-го У. Н. С.

o

ГАДКА ПРО УКРАЇНСЬКИЙ СИРОТИНЕЦЬ.

Ню Йорк, Н. Й.

Дискусія отворена, — прошу о голос. Не буду силуватись на високопарні фрази але по щирости вискажу сіль кілька, а другі най сказуть „аще зъ глаголахъ". Перший вопрос: **чи нам потрібний сирітський приют?** Вже само слово сирота викликує людські спочування особливо у того, хто в житю самий зазнав сирітської долі. Дати захист сиротам, прокормити, виховати по християнськи, словом — вивести сироту в люди се річ високо благородна, гарна, свята. Отож не може бути спору про се, чи сиротинець нам потрібний.

Мужна би хіба спорити, чи можливий. Беручи на увагу число нашого народу в Америці, можна напевно сказати, що не дуже так тяжко прийшло би оснувати й удержати таку інституцію. Але одна увага. Знаючи настрій загалу задля подій з послідних часів, треба до діла приступати дуже обережно, а се розумію так, що тих людий, які стратили вже довіре загалу задля лихої адміністрації публичним добром, до нової акції ніяк не допускати. Колиб се сталося — пиши пропало, і над задуманим сиротинцем поставити хрестик. Хто раз попікся, то і на холодне дмухає. Хто звик легкодушно розмітувати народнє майно в такім лихоліттю, — той не пошанує і сирітський гріш. До комітету вибрати людий нових, яких репутація не замарана розтратностю, людий, що не пнуться до титулів і гоноріп, але як та пахуча цвітка криються в траві, і котрих треба відшукати і запрягти до нової роботи.

Хто брав участь в життю громадським в краєвім селі, той знає з практики і се є певна річ, що хто дуже напирається стати війтом в селі, той ніколи не буде добрим начальником в громаді, а хто з радних відпекується від того гонору, але його присилують до уряду той буде найліпшим війтом. Отож не політиків, хотяй би як високопоставлених тут треба, але людий непорочних руками і чистих серцем. Чоловік совісний, що пошанує власне добро, пошанує і чуже. Наша народня фільософія каже: Заки видаш грейцар, десять разів разим оберни. Коли беремось до нової будови, яка може бути окрасою нашого народу в Америці, то кладім в початковій роботі кріпкий фундамент, поробчого характеру. Хто раз показався лихим завідателем народнього добра, з тим не робити експерименту навово. Сиротинець се, обяв християнського милосердя; тут не місце на бизнес; се річ чиста і свята, а до чистої справи треба чистих рук. Отсе той фундамент.

Невірний Тома.

ПОЛІТИЧНА ОБОРОНА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Дальші жертви на зладження протестів і книжки про Східну Галичину прислали:

18. Бр. св. Василія, від. 87 У. Н. С., Ленкастер, Н. Й. $10.00
19. Тов. Запорожська Січ, від. 401 У. Н. С., Сайксвіл, Па. $10.00
20. Бр. св. Михайла, від. 55 У. Н. С., Рюс. Чагарин $5.00 з Вунсакет, Р. АЙ. $10.00
21. Український Народний Комітет, Шефілд, Па. $10.00
22. Укр. Спілка для виробу дяточих колисанних крісель, Джерзи Ситі, Н. Дж. $10.00
23. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 108 Провидіння, Стемфорд, Конн. $10.00
25. Тов. Укр. Січ, від. 282 У. Н. С., Сиракюз, Н. Й. $10.00
25. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 102 У. Н. С., Клівленд, О. $10.00
26. Українська гр. кат. церков св. Николая в Майнерсвил, Па. $10.00

Допиская: До оголошення жертв під ч. 8. додається, що на суму 10 долярів зложили: Мих. Чагарин $5.00 і Рюс. Чагарин $5.00 з Вунсакет, Р. АЙ.

Всі гроші посилки адресувати:

Mr. DM. ANDREYKO,
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Український Народний Комітет,

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. тов. „Жеребецька Любов", від. 144, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, дня 2. цвітня с. р. в Укр. Нар. Домі при 217-19 Е. 6-та улиця. Члени, що не явиться, заплатить кару після статута. — В. Цільник, предс.; М. Ямка, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, щоби явились на мітингу квартальнім дня 3. цвітня о годині 2.30 пополудні на галі коло церкви. Проситься всіх членів, щоби явились на тім мітингу, бо контрольна комісія буде здавати рахунок з трох місяців і є важні справи до полагодження. Повідомляється також нових членів, щоби явились на тім мітингу. Подається членам до відома, що котрий член не явиться на тім мітингу, заплатить $1.00 кари, а уряник $2.00. — Гр. Бандровський, пр.; Гр. Тимчо, секр.; І. Мацальневич, кас.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка повідомляє членів своїх, що мітинґ гляйдується дня 3. цвітня, в неділю, пополудні о годині 1-шій, в галі під ч. 435 Мейн стр. Се єсть квартальний мітинґ. Невявившийся член заплатить 50 цнт., а урядник 1 дол. кари. Будеться приймати нових членів до товариства і до У. Н. Союза, після статута. Довгуючі члени мають вирівнати довг, бо будуть суспендовані. — В. Гринчак, Г. Ничко, П. Похмурський.

Пашпорти, вмфіфарти, справи старокраєві найскорше, найдешевше полагоджує Канцелярія Нотарияльна. 28пся
T. J. HRYCEY CO.
229 S. 4th St.
PHILADELPHIA, PA.

КОМБІНАЦІЙНА ПРЕМІЯ В КНИЖКАХ

ДЛЯ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Видавництво У. Н. С. „Свобода" постановила поновити премію для передплатників „Свободи", однак у відмінній від попередної премії формі.

Попередна премія з місяця січня с. р. полягала на тім, що кождий передплатник, котрий прислав передплату в тім місяці, дістав премію від річної передплати книжок вартости $2.00, від піврічної $1.00 а від чвертьрічної 50 цнт.

Теперішна комбінаційна премія в книжках, яку отворимо з днем 1-го квітня буде тривати аж до відкликання. З тої премії будуть мати право користати всі ті пп. передплатники, котрі надішлють свої передплати почавши від 1-го квітня с. р. і ті передплатники, котрі прислали свої передплати в місяцях **лютім і марцю с. р.**

На сю комбінаційну премію призначується знижену ціну на книжках. І так:

Хто пришле цілорічну передплату і $3.00 на книжки, той дістане книжок вартости $6.00.

Хто пришле піврічну передплату і 1.50 на книжки, той дістане книжок вартости $3.00.

Хто пришле чвертьрічну передплату і $1.00 на книжки, той дістане книжок вартости $1.75.

Передплатник, котрий не схоче скористати з такої обниженої ціни на книжках, а пришле тепер саму передплату, може зажадати від адміністрації „Свободи" прислання йому **Премійового купону на книжки,** який передплатник буде міг в довільнім йому часі викупити, присилаючи на книжки одну з висше згаданих квот.

Щоби чимось винагородити тих пп. передплатників котрі прислали свої передплати в місяцях **лютім і марци,** поширяємо сю премію знижених цін на книжках і на них, і дозволяємо їм жадати від адмін. „Свободи" вислання їм такого купону, або можуть відразу присилати відповідну до присланої ними передплати квоту на книжки, а їм вишлеться кождого часу книжки подвійної вартости.

Премієві купони знижених цін на книжках будуть видавані кождому передплатникови з місяців лютого, марця і квітня лише на квоти залежні від надісланої ними висоти передплати, а не більшої.

Книжки належить вибирати з катальоґа книгарні „Свободи". У кого такого катльоґа нема, нехай звернеться до „Свободи". Можна вибирати з катальоґа всі книжки, з винятком букваря і молитвенників. Коли якась книжка подана в катальоґу зістала вичерпана, тоді книгарня „Свободи" видає иншу книжку.

Видавництво „Свободи":

Отсим пересилаю свою передплату в сумі $..... і рівночасно залучаю $..... на Ваш Преміовий купон на книжки по обниженій ціні.

Імя .....

Адреса .....

Місц. .....

Вислав передплату дня .....

УВАГА: Сей купон проситься вятати і прислати на адресу „Свободи" враз з належитостию за передплату і книжки, або заховати його і в довільнім часі скористати з сеї премії зниженої ціни на книжках.

Адреса:
„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Ще про Юліяна Романчука.

(З нагоди 80-их роковин Його уродин).

Перед кількома днями „Свобода" принесла симпатичну статтю д-ра Михайла Лозинського про ветерана української політики, Юліяна Романчука, що дня 24 с. м. зачав 80-ий рік свого трудящого і многозаслуженого життя. Позвольте і мені, пп. Редактори „Свободи", докинути і моїх кілька заміток з приводу сих Роковин.

Справедливо сказав др. М. Лозинський, що людий, котрі ціле життя працювали для рідного народа, сей нарід повинен вміти пошанувати, повинен бути їм вдячним і повинен виявити ту свою вдяку для них ділом. Юліян Романчук, оден з перших будителів українських народних мас у Галичині, довголітний політичний провідник і борець за права нашого народу, високо заслужений видавець і популяризатор творів усіх наших найвизначніших письменників, є сегодня 80-літним старцем, що живе в недостатку та грошевих клопотах у Львові. Ціле життя Він боровся за нарід і працював для народу, а через те не мав коли подбати за себе-самого. І сегодня сей Ветеран, котрого голова біла наче молоко від старости літ та від перебутих журб і політичних боїв, бореться з тяжкою бідою, мало не з нуждою за кожен день життя.

Український нарід Галичини бачить се і відчуває свій обовязок супроти свого старенького Вожда. Тому ціла Галичина, отся обдерта, зруйнована і сплюндрована, бідна Галичина, складає Юліянови Романчукови як доказ народної вдячности **дар любови.** Але що може зложити убога Галичина, що сама загибає з недостатку, голоді та холоді? Що може принести в дарі свому довголітному Провідникови старий край, що сам витягає руку до американських братів з слізною прозьбою о ратунок?! — Я думаю, що американські Українці повинні поспішити також зі своїм даром любови для Юліяна Романчука. Отсі датки треба висилати на адресу: **Europe. East Galicia. Lemberg. Towarystwo „Dnister" z knyzoczka No. 13106.**

Отсе перша річ, котру я хотів ще раз пригадати нашій американській суспільности — так у Злучених Державах, — і в Канаді та Бразилиї. Любов і вдяку треба виявити ділом, добрим учинком. Помочию. Зробім-же се зараз, не відкладаючи.

Поза тим я хотів доповнити в дечім характеристику Юліяна Романчука, подану д-ром Лозинським. Др. М. Лозинський дещо молодший від мене та зразу стояв подальше від активної галицької політики; тому не тямить дечого, що мені доводилось бачити власними очима та чути на власні вуха. Отсе я хотівби доповісти.

У нас мало-хто знає, чим була наша суспільність в 70-их роках минулого століття, тоді, як на поле політики вперве став виступати молодий тоді ґімназийний учитель, Юліян Романчук. Маса народна була темна, а о скілько думала що трохи про політику, то була москвофільською або цісарською: надіялась або на батюшку-царя та велику Россію, або знов на цісаря.

„Течуть річки крівавії
„До самого Відни,
„Подивися цісарику,
„Який нарід бідний!"

— отсе була політична думка тодішних наших мас. Духовенство було також москвофільське, цареславне, реакційне. Світські інтелігенції майже не було. Читались, „Січий", „Соколів", кооператив, кас, бурс, віч — нікто не знав. Чи-ж диво, що з таким народом ніхто в Австрії не числився? Чи диво, що такий нарід не вмів користати з наставшої тоді конституції і що його легко взяли знов під ноги польські пани?

В тих саме часах під впливом Шевченкових творів та закликів Куліша зачало в Галичині прозябати українство, котре називано також „хлопоманією" — від того, що молоді „українці" вживали простої народної мови та казали, що інтелігенція повинна тримати з хлопом, а не задивлятись на царя та на панську Москву. З отсих перших піонірів українства в 76-их роках минулого віку найбільш народолюбним, найбільш демократичним був власне Юліян Романчук. Се він сам, своїм власним грошем і ми трудом, оснував першу українську політично-просвітну газетку для селян, славну „Батьківщину". Я тямлю її з часу, як я ще був малим хлопцем і пам'ятаю добре, як нарід хапав ту газетку, що перша заговорила до народу його рідним, простим словом та про його власні, пекучі справи. До появи „Батьківщини" не було в Галичині української, демократичної газети для народа, бо Наумовичева „Наука", хоч редагована дуже цікаво і дуже зручно, була наскрізь москвофільська, цареславна, реакційна і чорносотенна. Я був тоді ще за малий, щоби розуміти якслід сі справи — але живо тямлю до сегодня, як се слово „Батьківщина" оббивалося часто-густо об мої вуха як щось гарне, добре, чесне, справедливе і пардиве.

І справді „Батьківщина" — доки Романчук держав її в своїх чистих руках та сам її писав — такою була. Бувши вже дозрілим чоловіком та публіцистом, я для науки і цікавости переглядав перші річники „Батьківщини" та не міг вийти з дива, яким горячим демократизмом надихана була та газетка, як радикально той „сідоглавий" Романчук (я познакомився з ним особисто вже тоді, як Він був уже сивим, 60-літним вождом народа!) ставився до соціяльного питання, до господарських кривд народа, до панів-шляхти, до держави і до самої династії та цісаря. Зачипати в ті темні часи монарха, се була неаби яка відвага. А Романчук мав її. Тямлю одну вступну статтю з „Батьківщини" на „привіт" цісарю Франц-Йосифу, що приїхав тоді до Львова. Се був саме час, як Габсбурги зачали свою відому політику попирання Поляків, зокрема польської шляхти, в заміну за те, що Поляки обіцяли їм польську корону. Романчук звертаєсь в сій статті прямо до цісаря і каже: „тебе, цісарю, будуть витати в палатах та бенькетах! тебе окружать пани і генерали! тебе обступять контуші! Але коли ти справді приїхав до всего населення краю, а не лише до шляхти, то йди на села, то йди в робітні, йди в курні хати, йди між сіраки і полотнянки! там, де твої здекуцийники остатню подушку забирають удовици за „цісарський" податок! там, де твоїм імену кують хлопів за „бунт", коли вони вспоминаються у панів за ліси і пасовиська своїх прадідів! там, де твоїх підданих, котрим ти дав чкусь конституцію, твої цісарські урядники, трактують як худобу!" — і т. д. і т. д., ось в якім менше-більше тоні написана ся стаття. Ще раз підчеркую, що було се в тім часі, коли цісаря вважано мало не півбогом.

Юліян Романчук взагалі є демократ і принципіяльний републиканець — анти-монархіст чистої води. Тямлю, як я був уже одним з головних редакторів „Діла" і „Свободи", членом „Народного Комітету" у Львові („сідоглавий був тоді головою „Нар. Комітету"!) та одним з тих, що кермували великим рухом за виборчою реформою — скілько то ми, молодіж, „радикали" (Будзиновський, Евген Левицький, я та „попики-радикали" Фолис, Онишкевич) мали клопоту і труду, заки ми вспіли переконати Юл. Романчука, що він мусить поїхати на чолі укр. депутації до Відня, до цісаря, та жадати справедливої виборчої реформи для нашого народу. Романчук не хотів їхати, кажучи, що ми не маємо нічого жадати від цісаря, а тільки від держави, від парляменту. Він вважав се суперечним зі своїми демократично-республиканськими поглядами йти з чимнебудь до монарха. Вкінци під напором усіх, цілого „Нар. Комітету", котрий був тоді думки, що треба вжити всіх, хоч і неприємних, доріг, аби попирати народну справу в так важній хвили — Романчук подався, і поїхав. Але тямлю, як робив се проти цілого свого переконання. Тямлю також, як у розмові з цісарем Романчук спокійно але твердо сказав цісареви правду про положенє в Галичині.

Цісар Франц-Йосиф знав — очевидно через рапорти Поляків-міністрів — що за дух сидить у Романчуку. Він поважав Романчука за його твердий характер і правдомовність, але не любив його. Коли з нагоди цісарського ювилея роздавали ордери всім визначним людям — також і з опозиції — запитали і Романчука, чи він прийме ордер. Романчук відповів, що ні. Деятого-то опісля, скілько разів Українці жадали, аби правительство предложило „цісареви покликати Романчука до „палати панів", не було з того ніякого результату. Цісар не хотів мати в „палаті панів" републиканця Романчука.

Юліян Романчук не тільки видавав першу українську демократичну газетку для народа; він також був першим, що зачав скликати народні віча по краю. В деяких повітах, де його кандидувано на посла до парляменту чи сойму, він був тоді божищем всіх свідомих селян. Сеж був перший кандидат, що приходив перед нарід не з „йорами" та „ірами", не з „календарем" і „азбукою", не з обрядовщиною, але з програмою, що дотикала пекучих культурних і господарських справ народних мас. Я сам, еще студентом, кілька разів аґітував при виборах за Романчуком, еще за т. зв. куріяльної системи і за посередних виборів — хоч я особисто Романчука ще не знав. Були се проклятої памяти Баденівські вибори з 90-их років минулого століття. Діялись страшні надужитя. Тисячі наших людий ішли до арештів. Тут і там падали трупи від жандармських багнетів і куль. І тямлю, як нарід — селянство і інтелігенція — муром стояли за Романчуком. Бо Він був наче прапором народа: Хто був за Романчуком, сей — значить — добрий член народа, хто проти него, сей зрадник!

Що-ж давало Романчукови отсе безмежне довіря народа? — Його характер, непохитність і принципіяльність. Ввесь рідід знав, що Романчук не піде на ніяку нечисту політику, що він — знаєш, як зробить з противником яку „угоду" — ще таку, щоби з того була користь народови. І кожен знав, що Романчук не шукає жадних особистих користий чи почестий.

Мало-хто з наших людий знає дальше те, що се був саме Романчук, що (по довгій павзі від 1848. року) на ново двигнув в 80-их роках доманганне поділу краю Галичини на східну і західну та утворення зі східної Галичини окремого краю. Від того часу аж до самого упадку Австрії отсе доманганне галицьких Українців вже більше не затихало.

Одною з великих прикмет Романчука була його тверда віра в побіду народної справи, з дальше витревалість та невсипуща працьовитість. Були часи, де в парляменті було лише трех независимих укр. послів (Романчук, Василь Яворський з Бережан, що тепер в Новім Санчи, та небіщик др. Андрій Кос з Калуша). А наче треба було подивляти Романчука, скілько він виголосив промов у парляменті та як він вмів заінтересувати нашою справою чужих визначних послів (як. Кронаветера, Перчерсторфера, Люсеґера). Се було тоді, коли шляхотсько-польське „коло" мало около 70 послів. Одначе завдяки праци Романчука наша справа не то, що не затихала в парляменті, але навпаки: т. зв. „галицькі дебати" оскандалювали польську господарку в Галичині, а тим самим і Австрію, перед цілим світом. Юліян Романчук був також побіч Василя Яворського тим, що своїм власним грошем видавав перший укр. місячник в чужій (німецькій) мові „Ruthenische Revue", котрого редактором був незабутний бл. п. В. Сембратович, безперечно найліпший укр. публіцист і мистець в заінтересованю широкого світа нашою справою. Від того часу наша справа вперше зачинає інтересувати політиків і неполітиків середущої і західної Европи.

Цікаво також буде знати нашим людям в Америці, що Юліян Романчук був першим галицьким Українцем, що ще за царських часів, саме як міністром-премієром був крайний реакційний Плеве, а генерал-губернатором у Київі такий-же реакціонер Кляйгельс, був на Україні і промовляв там прилюдно по українськи та в українськім дусі перед десятками тисяч народа. Було се на святі відслоненя памятника Котляревському у Полтаві 1902. року. Се відслоненє памятника було першою українською національною маніфестацією на тодішній російській Україні. Щоби узискати для Романчука і товаришів (Евг. Левицький, проф. Студинський, др. Кордуба та инші) дозвіл поїхати на Україну, ми почали в „Ділі" заздалегідь відповідну кампанію. Ми помістили в „Ділі" ряд статий, котрі полонофільський соціял-демократ Микола Ганкевич назвав „москвофільскими", се були статті, в котрих виказувано, що Росія по дурному робить, заборонюючи українську літературу на Вкраїні, бо якби Росія дала волю укр. культурі, тоді і Галичане вволіли би вкупі з Українцями при Росії, як при Австро-Польщі. Дальше виказувано, що в справі Холмщини і Галичини проти Польщи український інтерес є однаковим з російським. В одній з тих статий говорено так: між Москалями а Українцями є сварка, чи Україні окремий нарід, чи оден з Москалями; що з того є правда — се покаже будуча історія; але є ясно, що лише українство виратувало Галичину від польонізації; коли Москалі кажуть, що Галичане також часть „аднаво русскаго народа", то се заслуга українства, що сю часть „русскаго народа" уратовано; а коли так, то чому сваритись? — Чи не краще Москалям дати Українцям культурну волю (язик, школа, газети), а тоді і Галичане стануть приятелями Росії!" — і т. д. — Сі „Діла" ми посилали прямо Плевому і Кляйгельсови. По короткім часі збудилисьмо видко — заінтересованє. Оба — Плеве і Кляйгельс — запренумерували „Діло", а Романчук і т-і дістали дозвіл їхати на полтавське свято. Плеве і Кляйгельс жадували опісля сего небажик. Подтавське свято замінилось у величезну демонстрацію укр. націоналізму. Коли Романчук виступав на підвисшенне та промовив по українськи, кількадесять тисячні маси заколисались, зірвався гуран оплесків та понеслась громом „Ще не вмерла Україна". Наче іскра пробігла всю Україну. Се були народини масового українства в Росії.

Але Романчук записався в історії відродженя українського народу не лише як політик. Він є також ученим-знатоком нашої літератури нового періоду. Мимо тяжкої, безнастанної та не спокійної політичної праці він все ще знаходив час на то, щоби редаґувати критично-наукові видання Шевченкового „Кобзаря" та творів усіх наших визначних письменників, почавши від Котляревського. Звичайно люде не здають собі справи з того, що то за праця і в чім її вага. Річ лежить в тім, що богато видань чи „Кобзаря" чи творів инших письменників вийшли або невповні або в перекрученім виді. Романчук всі ті видання зібрав, порівнав, критично перевірив, а поможности порівнав з автографами (рукописами) самих письменників. Можна собі уявити, що то за праця порівнати і провірити приміром хочби всі видання цілого „Кобзаря" — стрічка за стрічкою, слово за словом. Романчук доконав сеї величезної праці не лише щодо „Кобзаря", але й що до всіх инших укр. письменників від Котляревського аж до 86-их літ минулого століття. Заслуга Романчука перед укр. літературою і культурою є тим самим величезна. За те він і є дійсним членом „Наукового Товариства ім. Т. Шевченка" у Львові. Замітити треба, що всю ту величезну працю многих літ Романчук доконав даром; не то, що не взяв за неї одного сотика, але ще зі своїх дрібних ощадностий (доки їх ще мав!) докладав до кращого і тамшого видання сих творів.

Сегодня Юліян Романчук є 80-літним старцем. Він бачив на свої очі перші початки укр. політичного руху, бачив його зріст, бачив і українську державу. Бачив і пережив потім тяжку боротьбу укр. народу проти наїздників, пережив бомбардацію Львова Українцями та бачив і бачить польські оргії у Галичині. І його не минули злющі посіпаки. Потоли старенького і білого як молоко будителя народу під багнетами в Домбе. Але сего вже було і чужим за богато. Віденська німецька преса, що знає і шанує Романчука від десяток літ, з обуренням заговорила про сей факт. Поляки змірковали, що справа стане за голосною, і випустили Романчука на волю.

Думаю, що найкраще желанне, яке я можу зложити Юліянови Романчукови з його 80-ми уродинами, буде, щоби він своїми очима оглядав не тільки свою рідну Галичину вільною, але так само вільною і зєдиненою всю соборну Україну від Тиси до Кубані.

Лонгин Цегельський.

Ню Йорк, 23. марця 1921.

It's toasted

LUCKY STRIKE CIGARETTE

The American Tobacco Co.

НА ВІЧЕ! НА ВІЧЕ! НА ВІЧЕ!

Українські Громадяне з Вунсакет, Р. Ай.

В НЕДІЛЮ, 3. ЦВІТНЯ 1921

о годині 3-ій полудни в Лайсіюм галі під ч. 16 Мейн Стріт

— відбудеться —

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ

в справі несення помочі рідному краєви.

На наш рідний край, нашу Галичину, знищену довголітною війною напала Лящня і мордує і рабує вже повера півтора року наших Батьків, Матерей, Братів і Сестер. Вісти, які доходять нас з нашої батьківської землі такі болючі, такі страшні, такі проникливі, що на саму згадку кров у жилах стинається. Там, сотки тисяч рішуче слово в обороні нашої рідної землі, в обороні катованих і рабованих Батьків, Материй, Братів і Сестер.

Приходіть же всі Українці з стейту Рода Айленд на се велике віче до Вунсакет, Р. Ай.

Нехай наш грімкий протест почує ціла Америка. Нехай наш протест відбиться о мури Білого Дому у Вашінґтоні і грімким гомоном пронесеться по цілім світі. Нехай наш голос збудить совість всіх людей по всій землі та поверне нашому народови свободу і волю запропащену дикою Лящнею. Геть роздори, геть кирниця, геть зневіра, бо український дзвін свободи бє на тривогу.

Спішіть всі в неділю, дня 3. цвітня о годині 3-ій полудни до Лайсіюм Год, число 16 Мейн стрит.

ЗА ВІЧЕВИЙ КОМІТЕТ:

Михайло Чагарин, Йосиф Липський, Андрій Швець, Стефан Лемішка, Михайло Бардачевський.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок протяги. Імен осіб беручих участь і без точних покажнів)

Ціна одної вірочки 10 центів.

NEW YORK, N. Y.

Заходом тов. Жеребецька Любов, тов. „Русько-Український Народний Театр" відограє в неділю, дня 3-го **Цвітня 1921** р. в Українськім Народнім Домі, 217-19 East 6th St., New York, N. Y. представленнє ВИХОВАНЕЦЬ, дуже комічну комедію зі співами і танцями, в 3-ох діях Л. Янчука. Початок точно о годині 7.30 вечер. Вступ: $1.00, 75 і 50 цент. 75-77

Проситься так місцевих, як і позамісцевих до як найчисленнійшої участи.

NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ НАР. ДІМ

219 East 6th St., New York

В СУБОТУ, 2. ЦВІТНЯ

Т-ВО „Р.-У. Н. ТЕАТР"

відограє

театральне представлення

ХАТНЯ РЕВОЛЮЦІЯ

комедія на 4. дії Володського.

Режисер: В. КАРПОВИЧ.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ

Початок точно о год. 8. вечер.

Вступ $1.00, 75 і 50 центів.

Завідатель Т-ва І. Гр. 76-77

IRON TONIC PILLS

ЗЕЛІЗНІ ТОНІК ПІЛУЛІ

Поручаєть в випадках загального ослаблення, браку крови, утрати апетиту, нервовости, нестравности і в инших занепадах спричинених недостачею сильної крови. Для тих, що працюють тяжко, ЗЕЛІЗНІ ПІЛУЛІ суть необходимі для відтримання їх здоровля. Корисні для хорих і здорових.

Можна набути пачку з 60 пілулями за $1.00, або 6 пачок за $5.00 разом з пересилкою і податком в українського аптикаря під адресою:

PAUL HAWRYLIW, PH. G.,

703 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

ФАРМИ! ОСТОРОГА!

Памятайте, що в околиці Boonville, Owego, Lawville, Bath, Endicott, N. Y., фарми суть в горах і повно каміня а земля, таких околиць стережіть ся. Може земляю чорну, рівну, без каміння, нехай приїде до Durhamville, Oneida, N. Y. до А. ФИЛИПЧАК. 74-79

Tel. 38-F 41.

ПІФКАРТИ до і з КРАЮ

ПРОДАЄМО ПО КОМПАНЧНИХ ЦІНАХ.

ДОВІРЄ ЛЮДЕЙ, А НЕ ДОХІД — ЦЕ НАША ЦІЛЬ.

ПАШПОРТИ ВИГОТОВЛЯЄМО ДАРОМ.

Помагаємо при оплаті „ІНКОМ ТЕКС".

ГРОШІ пересилаємо по найнизшому курсі з повною гарантією.

Заки що зробите, удайтесь до нас за порадою.

ATLANTIC STEAMSHIP AGENCY,

СЕМЕН КУНКА, завідатель.

154 E. Houston St., New York City

МАЛИМ КОШТОМ можете мати власну господарку і забезпечити собі Вашу будучність, щоби так тяжко не гарувати на старші літа. Можете у нас купити малу фарму о 10.000 квадратових сіл найліпшої урожайної землі, рідної, чистої без жадних корчів за — 62цен

$375.00, $50.00 З ГОРИ І $8.00 МІСЯЧНО НА ВИПЛАТ

ЗЕМЛЯ НАХОДИТЬСЯ ПРИ ВЕЛИКІМ ФАБРИЧНІМ МІСТІ НЮ БРОНСВІК, СТЕЙТ НЮ ДЖЕРЗИ, 50.000 ЛЮДНОСТИ, 55 МІНУТ ВІДДАЛЕННЯ З НЮ ЙОРКУ, ДЕ НАХОДЯТЬСЯ ВСЯКІ ФАБРИКИ, ДОБРОЮ ПЛАТНЕЮ. НА ТІЙ ЗЕМЛІ ВИБУДУЄМО ВАМ ХАТУ ПІСЛЯ ВАШОЇ ВПОДОБИ, ЯКУ МОЖЕТЕ ВИПЛАЧУВАТИ ТАКСАМО ЯК РЕНТ. — В РАЗІ КУПНА КОМПАНІЯ ВЕРТАЄ КОШТИ ПОДОРОЖИ. — ОФІС ОТВОРЕНИЙ ТАКОЖ В НЕДІЛЮ ДО ПОПОЛУДНЯ. — НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ А РІШАЙТЕСЬ СКОРО. ПРИЙМАЄМО ЛІБЕРТИ БОНДИ ЯК ГОТІВКУ. ПИШІТЬ АБО ГОЛОСІТЬСЯ ПО ДАЛЬШІ ІНФОРМАЦІЇ ДО

HAMILTON REALTY CO.,

63 PARK ROW, WORLD BLDG., ROOM 910, NEW YORK CITY

КОМПАНІЯ Є ПІД КОНТРОЛЕЮ СТЕЙТУ.

U.S.MAIL STEAMSHIP COMPANY, Inc.

ВІДІЗД З НЮ ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДАНЯ ПРЯМО ДО

БРЕМЕНІ ҐДАНЬСКА

S. S. SUSQUEHANNA 6. ЦВІТНЯ і 21. МАЯ

S. S. NEW ROCHELLE 9. ЦВІТНЯ

S. S. ANTIGONE 3. МАЯ і 15. ЧЕРВНЯ

Голоситись до Passenger Dept.: 45 Broadway, New York City, або місцевих аґентів.

КУПУЙТЕ ФАРМИ З БУДИНКАМИ І ЗАСІВОМ

НА ПОЛУДНЕ ВІД ФІЛАДЕЛФІЇ Є НАЙУРОЖАЙНІЙША ЗЕМЛЯ СХІДНИХ СТЕЙТІВ.

До тих просторів входить часть Пенсильванії, Мериленд і Делевар Стейт. Тут управляється переважно кукурузиї і пшениця. УКРАЇНЦІ ЗАКУПИЛИ БОГАТО ФАРМ. Коли Ви бажаєте набути фарму, можете розїдати у них про цю сторону. Не потрібно великої суми гроший, щоби набути від 30 до 200 акрів землі з будинками, інвентарем і худобою, при добрій дорозі і близько зелізничої стації. 52сп—

По інформації пишіть на адресу:

OMELAN KULCHYCKY,

833 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ДРУГИЙ ОФІС: ELKTON, MD.

OMELAN KULCHYCKY, 833 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

ЧОМУ КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ

їдучий до краю повинен удаватися лише до нашого чисто українського Бюра, котре є під зарядом Стефана Дембицького.

Наше Бюро є віддалене від стації ПЕНСИЛЬВЕНІЯ тільки чотири бльоки, що є великою вигодою для приїзджаючих до Ню Йорку, бо кождий зі стації перейде пішки і не потребує їздити з пакунками незнаними стрітками та собяєми.

Спродаємо ПІФКАРТИ до всіх частий світа.

СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ з краю за посередництвом своїх заступників у Львові, Тернополи, Варшаві і Празі.

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ по найнизшім деннім курсі або долярами.

Виробляємо ПАСПОРТИ в кількох днях.

Приміщуємо всіх їдучих в добрім і чистім готели де кождий дістає осібну кімнату.

Займаємо ся куфрами від хвилі Вашого приїзду аж до відпливу корабля. АСЕКУРУЄМО КУФРИ і пакунки з Ню Йорку аж до Вашої місцевости в краю.

ALL SLAV STEAMSHIP AGENCY, 204 WEST 27th STREET, near 7th Ave. NEW YORK CITY.

Г. Кунашевський

ПРЕДСТАВИТЕЛЬ всіх Корабельних Ліній.

Спродаж шифкарт до краю і з краю до АМЕРИКИ

— через —

АНТВЕРПЕН, БРЕМЕН, ГАМБУРГ, ҐДАНЬСК, ТРИЕСТ,

і всі другі порти, на найліпших і вигіднійших кораблях.

ОПІКУЄСЬ від стрічі на стації аж до відпливу корабля. — Чекованє Багажів.

ОСОБЛИВША опіка РОДИН...

ВИСИЛКА і виміна гроший по курсі ДЕННІМ.

(Не змушуєсь нікого до виміни тихже при відїзді).

ПОВНЕ ВДОВОЛЕНЄ. — ПО ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ВЗГЛЯДОМ ВІДЇЗДУ ЯК І СПРОВАДЖЕНЯ ДО АМЕРИКИ, УДАЙТЕСЬ ОСОБИСТО ЧИ ЛИСТОВНО ДО ЗНАНОЇ ДОВГІ-ЛІТА ФІРМИ, НА АДРЕС:

G. KUNASHEVSKY,

179 EAST 3RD STREET, NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В АМЕРИЦІ!

Уділяє лекції, покищо: з української літератури, історії, граматики і правописі, через кореспонденцію. Українську літературу викладає проф. Богдан Лепкий; до історії запрошено проф. М. Грушевського; до граматики і правописі проф. В. Винниченка. 5р

Кождий, хто вміє читати і писати, може записатись на виклади.

По близші інформації пишіть на поцизшу адресу:

UKRAINIAN UNIVERSITY BY CORRESPONDENCE,
4105 N. Avers Avenue, Chicago, Ill., U. S. A.
Др. В. Й. Сіменович, предс.; Р. І. Смук, секретар.

УКРАЇНСЬКА ЕКСПОРТОВА КО.

Повідомляє всіх своїх костумерів, що для їдучих до краю має близько офісу УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ І РЕСТАВРАЦІЮ.

Пересилає гроші до старого краю під ґварантією АМЕРІКАН ЕКСПРЕС КО. на ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК.

Пишіть до нас як без перешкоди переїзджати до краю? Як дістати скоро паспорт?

Їдучи до краю напишіть до нас, а ми Вас будемо ждати на стації. В українськім готелю дістанете тано і чисті кімнати. — Пишіть до:

Ukrainian Export Co., Inc.
318 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА СПІЛКА „ДНІСТЕР"

З днем нинішним постановляємо дайт кождому Українцеви І бритву „Solingen" котрі продаємо якщо по $3.75, зовсім даром, тому хто у нас купить бодай одну пару сподень, яко семпель до ознайомлення наших виробів. Уважайте що не купуєте зležaної тандити, а дістаєте товар просто зпід ґрзки і зроблений на ордер, точно до Вашої міри. Робимо сподні по $3.95 з брунатно бурої матерії з плечки, має 5 кишень, всі шви подвійно вишиті, сукно густе та сильне як шкіра. Сподні так звані „спорт" на неділю, в ціні $7.50, робимо з найлучшого 100% вовни імпортованого сукна. Цілий такий сут коштує $50.00. Всі сподні мають кофси у доли до шлійки і паска. Крій „front" або „deep pet", після бажання. Як ждете свою міру то подайте, як ні, то нитковою відміряте себе у поясі і кажаєть і тулоб; потім від старих сподень відміряте середну шву від кроку до долу і кажаєть 2 ґудзки, вложіть до листа міру і 30 цнт. стемпсами і по пересилку 60 цнт. від 2 пар, а сподні отримаєте точно до Вашої міри зроблені, в противнім разі вертаємо гроші.

Уважайте на факт, що ми є справді чиста українська фірма і не послугуємось жадними трюками як инші, що роблять, що дамо так комплетний презент даром, то такжі часи змушують до сего. Отже тепер Українці поважім себе, що ми патріоти не лише на словах але і ділом, поможіть нам а будете певні що ми поможемо Вам. Місто спомагати всяких шпикувачів та ще й своїх ворогів, лучше спільно себе спомагати тамлучі стоїть: „В єдиності сила". Тому брати всі як один підкуйтеся на наш зиель і ми запевняєм, що дійсну Вам несподіванку учинимо. Бритви роздаєм через 30 днів, тому пишіть хотяйби й днесь на адрес. 64,0,6,2

UKRAINIAN PANTS MFG. "DNISTER",
1926 W. HURON ST., DEP. S., CHICAGO, ILL.

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕСИЛКОВИЙ ДІМ

під упр. Гр. Задчківського, дипл. фінанс.
ПЕРЕСИЛАЄ ГРОШІ ПО ДЕННІМ КУРСІ СКОРО, СОВІСНО І БЕЗ СПЕКУЛЯЦІЇ.
Сотни посьвідчень і вдоволених костумерів.
ПРОДАЄ ШИФКАРТИ І СПРОВАДЖУЄ РОДИНИ
Гроші шліть мені ордер або готівку на адресу:
EAST EUROPEAN EXCHANGE,
2234 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

КУРС
Гроший за 1000 польських марків
драфт $1.45
почтою 1.55
Румун. леви
драфт $13.00
почтою 14.60
пересилка 35 ц.
Курс підлягає зміні.

УКРАЇНЦІ!

Если хочете мати добру і вигідну дорогу, як також заїхати в найкоротшім часі до старого краю, виберіть собі оден з кораблів, котрі йдуть просто, без пересїдання, до Камбурґа і Бремен.

ДО ГАМБУРГА:
Цвітень 4 ..... Голланд
Цвітень 7 ..... Мт. Ґарол
Цвітень 14 ..... Манджурія
Цвітень 28 ..... Монголія
Мая 12 ..... Мінненкада
Мая 21 ..... Орбіта

ДО БРЕМЕН:
Цвітень 6 ..... Сускеганна
Мая 3 ..... Антґоне
Мая 21 ..... Сускеганна
Червень 15 ..... Антґоне

Пашпорти виробляємо листовно в кількох днях.
Спеціяльні кабіни для родин.
Ми виробимо всі потрібні леґальні папери і спровадимо Ваші рідні з краю до Америки в найкоротшім часі і без жадних клопотів.
Куфри асекуруємо від випадків аж до Вашої місцевости.
Посилаємо гроші до краю по деннім курсі з повною ґарантією.
По всі інформації звертайтесь листовно або приходіть самі до:

MORRIS ENGEL, UKRAINIAN BANKER,
129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

ЦЬВІТНЯ

6 ВІДІЇДЕ КОРАБЛЕМ
SUSQUEHANNA

співвласниться нашої фірми п. Лев Забойський з великою партією пасажирів до рідного краю.

В інтересі нашої фірми п. Забойський заладить переважно скіди повіти Галичини, як Львів, Рогатин, Станиславів, Тарнопіль, Снятин, Городенка і інші.

Згадний вам розрахункиї забере з собою ШИФКАРТИ, ДОКУМЕНТИ І ГРОШІ для тих, котрі мають приїхати до Америки.

Хто з шановних Родичів має в краю якусь СПРАВУ ДО ПОЛАГОДЖЕННЯ, АБО ХОЧЕ ПЕРЕСЛАТИ ДЛЯ СВОЇХ КРЕВНИХ ГРОШІ, АБО ХОЧЕ ЇХАТИ ПІД ОПІКОЮ НАШОГО РЕПРЕЗЕНТАНТА ДО КРАЮ, нехай сейчас до нас особисто зголоситься або напише.

STAR SHIPPING COMPANY,
426 EAST 16th STREET, NEW YORK, N. Y.
Евстахій Лисовський, менаджер.

ВЕЛИКОДНІ ЗАВОРУШЕННЯ В СИРІЇ.

Як доносять зі Сирії, в місті Гайфах, в Сирії, вибухли заворушення в наслідок арабської демонстрації. Підчас розрухів, убито одного Християнина і ранено вісьмох людий, переважно Жидів. В місті проголошено воєнний стан і привернено спокій.

КРОВАВА БІЙКА МЕЖИ СОЦІЯЛІСТАМИ ТА НАЦІОНАЛІСТАМИ В ІТАЛІЇ.

Підчас бійки межи соціялістами та націоналістами в місті Алєссандрії в Італії убито дві особи і ранено кільканайцять. Поліція потрафила привернути спокій аж тоді, як арештувала кільканадцять людий.

БУВШИЙ АВСТРІЙСЬКИЙ ЦІСАР ЇЗДИВ ПЕРЕБРАНИЙ ДО СВОГО БУВШОГО ЦІСАРСТВА.

Як доносять з Відня, бувший австрійський цісар Карло їздив перебраний до Будапешту на великодну неділю і відбув конференцію з мадярським адміралом Горті, що править тепер Угорщиною. Горті мав заявити, що приїзд Карла до Угорщини в таку хвилю треба уважати за дуже нещасливий крок і поради йому удатися до західної Угорщини, де стоять найвірнійші його полки.

Другі телеграми доносять також, що бувший цісар перед виїздом до Будапешту, був також у Відні та що бачився там з ріжними монархістами. У Відни він був на обіді у одного визначного представника австрійської шляхти, а жив в домі одного епископа. На Угорщині всі мають добре знати, що Карло хоче добивати свого преслова, але мадярський премієр просив його не переводити своїх плянів тепер, а другі вірні його прихильники мали рівно отверто заявити йому, що його прихід передвчасний. За старанием еспанського короля, австрійське правительство мало дозволити Карлови вернути спокійно до Швайцарії, де він перебуває в місті Прангінс.

МОСКОВСЬКА АРИСТОКРАЦІЯ НА ВИГНАННЮ.

Ще від часів, як пізнійший король Франції Людвик Пилип жив на засланню, а французька аристократія, прогнана з Франції революцією, учила поза границями французької мови та вчилася чоботи латати, ще ніколи аристократія так не бідувала, як тепер в Парижі бідує російська аристократія. Французькі газети доносять кілька случаїв про тих, щото колись в Росії працю уважали за найгіршу кару чоловіка. Так приміром пані Ігнатовіч, котрої сальони в Петрограді уважалися за наймоднійші в Европі; її слюб злучив два найбогатші роди в Росії; нині вона працює у фабриці капелюхів, і тішиться, що має ту роботу. Другий аристократам не поводиться так добре; на однім передмістю Парижа є фабрика, котра наймає переважно російських аристократів. Ось недавно її замкнено, а московських панів викинено на брук без хліба. В Парижі живе якась пані Данілов, котра колись в Росії мала кілька перегонові і автомобілі і копальню золота на Сибірі; недавно вона робила в одним склепі жіночої моди, а тепер стратила роботу через брак замовлень в склепі і пішла продавати на вулицях міста деревяний вугоь до розпалювання. Межи вигнанцями є Міхайлов, котрий колись на Україні мав овець як патріярх Яков. Нині він служить за портієра в банку, і вдоволений таким щастєм.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За оголошення пошукування 10 центів за стрічку (5 слів) за одно помішення, за більше разів 10 центів за стрічку (5 слів) за одно помішення, за більше разів дасть відповідний опуст. Дворазове оголошення в 5 стрічок $1.00.

Пошукую свого тата ВАСИЛЯ ІЛЮКА. Має перебувати в Канаді. Хтобо о нім знав або він сам, зголоть ще: доставка на адресу: Т. ІЛІУК, Box 258, Trenton, Mich. 76

Пропав ЮСИФ СЕМОЛЮК, жонатий, літ 85, родом з Садів Великих, теребовельського повіту, Галичина. Приїхав до Америки 1911 року. Його пожінная з жінкою від р. 517 E. 16th St., New York. Пропав без слду тиждень тому, хоч дехто каже, що він є в Патерсоні, Н. Дж. Хто знайде про нього, або він сам, зволить повідомити його законного брата: ОЛЕКСА СЕМОЛЮК, 517 E. 16th St., New York City. 76-78

Де є ПЕТРО НАУМОВИЧ, родом із Збаража. Має перебувати десь в Дітройт, Міш. Хто знає, або він сам, зволить донести до брата: ВАСИЛЬ НАУМОВИЧ, 16 Golden St., Jersey City, N. J. 75177

Брат-селах пошукує ЕВСЕЯ РЕВУ, з Чернигівщини, який живе в Америці від 1909 р. Перший рік пробував ниві Ніжці, де був занятий при фабриці. Хтобо о нім знав або він сам, зволить зголосить на адресу: J. D. TYNDIK, 83 Morris St., Morristown, N. J. 75-76

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

1) 140 акрів, 80 до орання, 10-кімнатний дім, стодола, 2 курники, 2 возівні і 4 других будинків, 10 коров, 2 бики, 3 телиці, 4-свині, 200 курий, 2 добрих коний, він милі до міста. Ціна $4500, $2000 готівкою.

2) Фарма 127 акрів, 9 кімнатний дім, стодола, великий курник, возівня і другі будинки, 8 коров, 1 кінь, 110 куний, 4 свині, машини і всі господарські знаряди, миля до міста. Ціна $4700, $1000 готівкою. 75-7

Крім того є ще більші і менші фарми. Голоситься письменно або особисто до:

S. POKUTNY,
197 Forsyth St., New York City.

ВПРОСТ З ФАБРИКИ ДО ВАС

З правдиві камбрійські сорочки лише за $2.75

Не шліть грошей.

Ми є фабрикантами, переладовані товаром, і хочемо позбутися надмірних товару по нечуваннім по-жертвуванню. Ми предлагаємо вам скористати з нагоди тому правдивих камбрійських сорочок з нашої фабрики за ціну за $2.75 або одну за $1.00. Такі сорочки не можна купити денаде навіть за $5.00. Нема посередників. Сорочки досконально зроблені, повні кірій, подвійна шва на раменах, з незвичайно сильні, великі кишені до роботи або на будний день. Найбільше оферта на сьогодешньо дня. Зашліть своє замовлення ще нині. Не шліть грошей. Заплатіть почтарови $2.75, і податкові оплату пересилки. Сумніваєте їх, і коли не до вподоби, заверніть на наш кошт, а ми сейчас дамо вам гроші. Замовляючи, подайте міру.

Лише при доручю $2.75

UNITED STATES BLANKET CO.
Dept. B-88,
45 W. 34th St. New York, N. Y.

R. M. S. P.

до
ЕВРОПИ

Що два тижні „О" кораблями
NEW YORK—HAMBURG
задержуючись каждим в ШЕРБУРГ і САВТТЕМПТОН
ORBITA - - - 21. МАЯ
OROPESA - - - 4. ЧЕРВНЯ
ORDUNA - - - 18. ЧЕРВНЯ
1-ша, 2-га і 3-та клясса пасажирська
Окремий вагон для пасажирів третьої кляси.
THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
SANDERS & SON, АГЕНТИ.
29 Broadway, New York
Або у наших агентів.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Нотрбнники
Адреса:

Без ріжниці з котрій сторони шліють або посилкі чи адреси, телефонуйте до МУЗИКИ і вкоштуєть гроші. 38сп
2231 W. Chicago Ave.
Телефон: Seeley 4252

ПОКИ ЧАС! ПОМОЖІТЬ РОДИНІ!

Ми виробимо Вам всякі документи для спровадження Вашої родини до Америки. Ви чули, що замкнуть вступ до Америки, отже поки це право ще не увійшло в житє — виробляйте документи.

ШИФКАРТА НІЛЬКИ ЗА $100.00 І ВИСШЕ. Найскорішими кораблями в світі. Висилаємо аж до Освєнцима, Кракова та Львова. Пашпорти і шифкарти маємо до рук. Асекуруємо куфри. Пересилаємо гроші до кождого села і пишемо ґарантуємо за доручення.

Не забудьте помочи родині і вивозити її з „Дому Неволи", бо потім буде запізно!

Пишіть або приїзджайте до:

UKRAINIAN EMIGRATION BUREAU
603 CARSON STREET,
S. S. PITTSBURGH, PA.

УВАГА: Зі стації Pittsburgh, Pa. до 4-ї Lake Side, перед Carson вул. є звезда на „Ви" стрілі коло укр. церкви на Сант Сайд.

ДР. К. БІЛИК

Український Лікар
Урядові години: від 11—1 і 5—7
237 W. 48th St., New York, N. Y.
(коло Broadway)
Телефон офісу: Bryant 1569
Телефон дому: Academy 5091

ФАРМИ, купуйте лише з цілим інвентарем при великих фабричних містах в українській околиці. Тут земля рівна без камінів; маємо на фармах українсько-фармерське товариство, віддалу: N. Cx В. околиці міста Oneida, N. Y. зи до Rome є найлішні фарми; проте вам скажуть наші українські фармери. Пишіть пасажник і опис фарм до: 74спп92

А. ФИЛИПЧАК,
DURHAMVILLE, Oneida, N. Y.
Telefon 38-F 41.

ГРОШІ Є ЩАСТЕМ.

Гроші прийдуть за добрим помислом. Доброго помислу набудете з книжки.

ПОРАДНИК ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ БУТТЯ

Пришлять 10 цнт. на сю книжку.

UNIVERSAL SALES CO.,
346 E. 53rd St., New York, N. Y. 64,70,6-82

ТРИ БУКВИ ВОВ

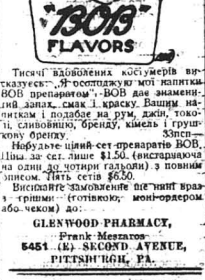

Тисячі вдоволених костумерів висказують, я посподжую мої напитки ВОВ препаратом. ВОВ дає знаменні запах, смак і красу. Вашим напиткам і подобає на рум, джін, токолі, сливовицю, бренду, кімель і грушовку бренку. 3спп

Набудьте цінний сет-препарат ВОВ. Ціна за сет лише $1.50. (висилаючи на одну, чотири гальони) з повним описом. Пять сетів $6.50.

Висилаємо замовлене ще нині враз з грішми (готівкою, мон-ордером або чеком) до:

GLENWOOD PHARMACY,
Frank Mesaros
5451 (K) SECOND AVENUE,
PITTSBURGH, PA.

THE ROGEN X-RAY

ДАРОМ!

О "The Rogen X-Ray" апаратів цілком даром, не робить рікниці кому — Грицькови, Стецькови чи Ядоскі, коли прише лиш замовлене, ордер сейчас пишемо. Малюк сей апарат, принесе Вам богато користи, поки нас при помочи його сильних лучи, будете могли видіти з чого складаєся чоловік, як рінцок найменьшу кісточку — не робить рікниці чи він убраний. Отже щоби не було до пізно, то ще нині пишіть на адресу: 64вп

KNYHARNIA PROSVITY,
2029 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.

ШИФКАРТИ — ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ

Проймемо на всі корабельні лінії, по компанійних цінах, якщо справимось щоби наші пасажирі дістали на кораблі найлучші місця, що для або чотири в одній каюті. — Пашпорти виробляємо до кількох днів і дістаємо всі потрібні „Візи" від Конзулів, щоби наших пасажирів не затримували по кілька тижнів у чужих краях.

Спровадуємо рідних з краю, на наших оплечах аж до Вашої місцевости і виробляємо зовсім безплатно до сего потрібні документи. — Пересилаємо гроші до краю чеками і телеграфічно в доларах або почтою по найнищім щоденним курсі з повною ґарантією. Пишіть або зайдіть по всякі інформації до: 7вп—

EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY, 115 FIRST STREET, NEW YORK CITY.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРГ	3 класа	$125
ДАНЦІГУ	" "	$135
ЛІБАВИ	" "	$145

— 85 процентів.

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОЯРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ:
„ЛІТУАНІЯ" - - - 13. КВІТНЯ
„ЕСТОНІЯ" - - - 27. КВІТНЯ

З ВАРШАВИ ДО НЮ ЙОРКУ $153

В сій ціні вчислені всі кошта получені з водорожию.

Зарезервуйте місця у наших уповажнених агентів у вашому місті, або:
BALTIC AMERICAN LINE, INC. Gen'l. Pass. Agents, 42 Broadway, New York City.
K. W. KEMPF, Gen'l Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

НАЙЛУЧША НАГОДА ЇХАТИ ДО КРАЮ

Ті котрі желають бути в Европі мають найлучшу нагоду тепер їхати під охороною нашого провідника Доб. Евгенія Рейховського, котрий відїзджає в коротці до Европи. Доб. Рейховський буде помагати в всяких потребах в часі подорожи. А також буде слідити за Вашими багажами, щоб Ви могли в цілости перевести на місце призначення. Тому ті, що желають прилучитись до партії зволіть ласкаво прислати 20 дол. завдатку на замовлення місця на корабли.

Всі желаючі спровадити свою рідню до Америки мають найлучшу нагоду мати на услугах Доб. Рейховського, котрий їде в тій цїли, щоб відвайти Ваших рідних і привести їх до Америки. Ви можете самі зрозуміти яку велику поміч ми даємо для Ваших рідних котрі можливо ніколи не їздили та неможуть дістатись до Злучених Держав.

Се вже третий із ряду з наших представників котрого посилаєм до Европи на жадание наших клієнтів, щоб дати наглу поміч їх нуждаючих родині в старім краю. Отже хтоб хотів скоро спровадити свою рідню або передати грошеву поміч нехай сейчас напише до нашого банку.

ЯК ХОЧЕТЕ скоро вислати гроші до КРАЮ, то наш банк чесно Вас обслужить. Гроші виміняємо після біжучого щоденного курсу та пересилаємо до краю ТЕЛЕГРАФІЧНО, МОНЕЙ ОРДЕРОМ І БАНКОВИМ ДРЕФТОМ як найскорше і під повною ґарантією. НАШ БАНК СТОЇТЬ В ТІСНІЙ ЗВЯЗИ З ЕВРОПЕЙСЬКИМИ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ, тому вона посилка єсть певна, скора і дешева. Посилаючі гроші через наш банк дістають ОФІЦІЯЛЬНІ ПОСВІДЧЕНЯ „РЕСИТ" яко запоруку своєї посилки, та доручаєм власноручно підписи краєвої почти.

У всіх потребах пасажирських і Ґаранових просимо звертатись особисто або листовно на адресу:

HENRY C. ZARO, BANKER,
39 COOPER SQUARE, DEPT. U. B. NEW YORK, N. Y.

НА ПРОДАЖ 12-АКРОВА ФАРМА

з будинками. Більше як 600 дерев молодого саду, пів акра суниць, пів акра малини, недалеко стації, дві милі до міста Athens і Hudson, N. Y. Ціна $110 за акер. По дальші інформації звертайтеся: MICHAEL KLUBA, 647 Broadway, Waterviet, N. Y. 75-77

НЕДУГИ МУЩИН
DR. KOLER

633 PENN AVENUE
PITTSBURGH, PA.
Говорить по українськи.

Доктор відбув свої студії в Росії і має 28 літ досвіду у лїченню мущин. Голоситься особисто, почтою не лічу. Години приняття: від 9. рано до 5. веч., в неділю від 9. до 2. попол.

Dr. ZINS.

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
Говорить по українськи.
Має 25-літну практику в Ню Йорк Пост Ґраджуейт Госпіталя" і „Джан Гокинс Госпіталя" в Бал.
Лікарська Порада Даром.
Год: від 9. рано до 8. вечер, в неділі від 9. рано до 4. попол.
110 East 16th St. N.Y.
mk Irving Pl. & Union Sq.

ДР. В. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG,
304 — 2nd AVENUE,
(между 17. і 18. улицею)
NEW YORK, N. Y.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АНУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ГАМБУРГ-БРЕМЕН-РОТЕРДАМ-ЛІБАВА-ҐДАНСК

Продаємо шифкарти до краю і спроваджуємо з краю.
Виробляємо пашпорти.
Пишіть на адресу:

IMIGRANT AID COMPANY, Inc.,
225 East 99th Street, New York City
TELEPHONE: ORCHARD 5482